

اقتصاد ایران از دریچه نگاه کارشناسان «دویچه بانک»

در یازدهم فروردین ماه سال جاری (۳۱ مارس ۱۹۹۹)، گزارش دویچه بانک (Deutsche Bank) آلمان درباره اوضاع اقتصادی ایران منتشر شد. بانک مزبور هر ساله و گاهی چند نوبت در یک سال، گزارش اوضاع اقتصادی کشورهای طرف داد و ستد با آلمان را منتشر می‌کند. نکته قابل توجه در این است که دویچه بانک، در رده‌بندی بانک‌های بازرگانی آلمان در رده دوم قرار دارد. اما با این وجود بخش پژوهش‌های بانک مزبور، از چنان توان تحقیقاتی بالایی برخوردار است که می‌تواند سالانه دستکم دو گزارش پیرامون کشورهای گوناگون جهان منتشر کند. آنچه در زیر می‌آید، کوتاه شده‌ای از گزارش بانک مزبور درباره اقتصاد جاری ایران زیر عنوان «ایران: با وجود استمهال، بحرانی» به نظر خوانندگان می‌رسد. سرخط‌های این گزارش، عبارتند از:

● به دلیل کاهش صادرات و بالا بودن بازپرداخت وام‌های خارجی، ایران نتوانست واردات را در سطح لازم انجام دهد. از این روی، تولیدات صنایع ایران که وابستگی زیادی به واردات دارد، کاهش یافت و در اثر آن تولید ناویژه داخلی نیز در سال ۹۹-۱۹۹۸ (۱۳۷۷ خورشیدی)، تقلیل پیدا کرد. پیش‌بینی می‌شود که رکود حاکم بر اقتصاد ایران در سال ۲۰۰۰-۱۹۹۹ (۱۳۷۸ خورشیدی)، ژرف‌تر شود.

● به دلیل کاهش شدید تراز بازرگانی، و در نتیجه تراز پرداخت و محدودیت شدید در زمینه دسترسی به سرمایه‌های خارجی، ایران در پایان سال ۱۹۹۸ (آغاز زمستان ۱۳۷۷)، با مشکل بازپرداخت بدهی‌های خارجی روبرو شد. استمهال

بدهی‌های مزبور، تنها یک فرجه کوتاهی را در اختیار ایران قرار داد. استمهال دوباره بدهی‌های ایران در سال ۲۰۰۱-۲۰۰۰ میلادی (۱۳۷۹ خورشیدی) با خطر پذیری بالایی همراه خواهد بود.

● کوشش ایران برای جذب سرمایه‌های قابل توجه خارجی از راه بیع متقابل (Buy - Back)، با مشکلات بسیاری روبرو شده است. به نظر می‌رسد که برآورد جمهوری اسلامی از حجم بیع متقابل، به هیچ وجه همراه با واقع‌بینی نیست.

● مسایل اساسی در زمینه اجرای اصلاحات اقتصادی، بستگی به اراده سیاسی دارد.

تا زمان انتخابات آینده مجلس به نظر می‌رسد که چشم‌انداز اجرای اصلاحات در زمینه آزادسازی اقتصاد، از موقعیت چندانی برخوردار نخواهد بود.

با وجودی که سهم بخش نفت در کل تولید ناویژه داخلی ایران تنها ۱۶ درصد است، اما بخش مزبور در رشد اقتصادی ایران دارای نقش کلیدی است، زیرا کمابیش ۸۰ درصد از صادرات ایران مربوط به «نفت» است. با توجه به محدودیت شدید دریافت وام از خارج، حجم واردات کشور بستگی کامل به صادرات نفت دارد. در سال ۹۷-۱۹۹۶ (۱۳۷۵) در اثر افزایش درآمدهای نفتی و در نتیجه افزایش واردات و در این فرآیند، واردات فزون‌تر کالاهای مورد نیاز صنایع، رشد تولید ناویژه داخلی ایران به ۵/۵ درصد بالغ شد. با کاهش درآمدهای نفتی در سال ۹۸-۱۹۹۷ (۱۳۷۶) واردات از سوی دولت محدود شد. در اثر کاهش واردات رشد تولیدات صنعتی داخلی، به طرز چشم‌گیری کاهش یافت.

افزون بر آن، کاهش صادرات نفت باعث شد که رشد اقتصادی کاهش یافته و در سال ۹۸-۱۹۹۷ (۱۳۷۶) به ۳ درصد تنزل یابد. سال بعد، یعنی در سال ۹۹-۱۹۹۸ (۱۳۷۷)، روند نزولی شدت بیشتری گرفت. افزایش محدودیت‌های وارداتی، بیش از همه بر روی صنایع اثر گذاشت. به طوری که در سال جاری انتظار می‌رود که تولید ناویژه داخلی ایران، کاهش بیشتری بیابد. افزون بر آن، صرفه جویی‌های بیشتر در بودجه عمومی، به ویژه در بخش‌های مربوط به سرمایه‌گذاری، مزید بر علت خواهد بود....

تشدید رکود

با توجه به این که روند قیمت نفت، نقش کلیدی در اقتصاد ایران دارد، پیش‌بینی ما برای بهبود اوضاع اقتصادی ایران در سال آینده، زیاد خوش بینانه نیست.

اجلاس اخیر اوپک، نشان داد که اعضای سازمان مزبور برای کاهش تولید، نقش اساسی قایلند. از این روی، پیش‌بینی می‌شود که در سال ۲۰۰۰-۱۹۹۹ (۱۳۷۸)، باز هم از حجم صادرات نفت ایران کاسته شود. با توجه به تقاضای ضعیف برای نفت در اثر کاهش رشد اقتصادی در سطح جهان، پیش‌بینی نمی‌شود که افزایش قیمت نفت در سال ۱۹۹۹ بتواند ادامه پیدا کند. از این روی با وجود استمهال بدهی‌ها، ایران از نظر مالی در موقعیت مناسبی قرار ندارد....

این پرسش مطرح است حکومت ایران تا چه زمان سیاست‌های اقتصادی کنونی را می‌تواند ادامه دهد؟ بدون تردید، سیاست‌های موجود باعث تشدید کاهش تولید ناویژه داخلی خواهد شد.

وابستگی شدید به صادرات نفت

۸۰ درصد صادرات ایران مربوط به نفت است. از این رو، کاهش صادرات نفت را نمی‌توان با افزایش دیگر کالاها، جایگزین کرد. قدرت رقابت کالاهای غیرنفتی ایران در بازارهای جهانی بسیار ناچیز است... مشکل دیگر یگانهای تولیدی ایران، عدم امکان جایگزینی ابزار تولید در موقع لازم است، به طوری که بخش بزرگی از واحدهای صنعتی را باید مستهلک شده به حساب آورد. از زمان نخستین استمهال بدهی‌های ایران در سال ۹۴-۱۹۹۳ (۱۳۷۲)، محدودیت‌های واردات سخت‌تر شد و در نتیجه حجم واردات کالاهای سرمایه‌ای نیز کاهش یافت. در نتیجه این امر، صادرات غیرنفتی ایران سال‌ها است که در سطح پایین (سالانه کمابیش ۳ میلیارد دلار) باقی مانده است. در اثر کاهش شدید بهای نفت در سال ۱۹۹۸، پیش‌بینی می‌شود که درآمدهای ارزی ایران از محل صادرات نفت کمابیش ۴۰ درصد (۵/۹ میلیارد دلار)، کاسته شده باشد. با وجود تحدید بیشتر واردات کاهش شدید درآمدهای نفتی باعث شد که پس از «بحران بدهی‌ها» در سال ۹۴-۱۹۹۳ (۱۳۷۲)، موازنه پرداخت‌های ایران با کمابیش ۲۰۷ میلیارد دلار کسری روبرو شود.

بدهی‌های زیاد

کاهش درآمدهای نفت و بازپرداخت قابل توجه بدهی‌ها، ایران را ناچار به استمهال بدهی‌ها کرد. استمهال سال ۹۴-۱۹۹۳ (۱۳۷۲)، به شدت بر روی اعتبارپذیری ایران از نظر کشورهای دیگر اثر گذاشت. افزون بر آن تحریم آمریکا نیز باعث شد که دسترسی ایران به سرمایه‌ها و اعتبارات خارجی، سخت‌تر شود. از نظر اصولی حجم بدهی‌های خارجی ایران که سررسید آن‌ها رسیده است (۱۲/۲ میلیارد دلار)، چیز زیادی نیست، اما مشکل اساسی ایران زمان‌بندی بازپرداخت و به

کارشناسان دو بجه بانک: با وجود استمهال بدهی‌ها، ایران از نظر مالی در موقعیت مناسبی قرار ندارد.

این کار کافی نبود به ناچار مبلغ ۳/۵ میلیارد دلار از محل اندوخته‌های ارزی به این کار اختصاص داده شد. با کاهش بیشتر بهای نفت در سال ۱۹۹۸ و کاهش اندوخته‌های ارزی ایران (۲/۹ میلیارد دلار)، ایران در ماه سپتامبر ۱۹۹۸ با عدم امکان بدهی‌ها روبرو گردید و به ناچار مجبور به استمهال دوباره‌ی بدهی‌های خارجی خود شد. استمهال جدید چنان که اشاره شد، تأثیر شدید منفی بر روی اعتبارپذیری ایران گذارد و دایره دسترسی ایران به اعتبارهای خارجی و سرمایه‌های خارجی به شدت تنگ شد...

خلاصه ترجمه از منبع:

Deutsche Bank Research 31 Maerz 1999

ویژه بازپرداخت بالای وام‌های مزبور در دو سال اخیر بود. به طوری که میزان بازپرداخت در سال ۹۸-۱۹۹۷ (۱۳۷۶) برابر با ۵/۶ میلیارد دلار در سال ۹۹-۱۹۹۸ (۱۳۷۷)، برابر با ۴/۷ میلیارد دلار بود.

با توجه به عدم دسترسی ایران به اعتبارهای خارجی، می‌بایست بدهی‌های مزبور از محل مازاد تراز پرداخت و یا برداشت از اندوخته‌های ارزی عملی شود. در سال ۹۸-۱۹۹۷ (۱۳۷۶)، مازاد پرداخت‌های ایران برای

شرکت فرامطلق (سهامی خاص)

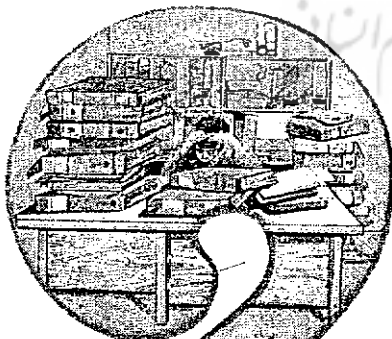
تهران ۱۴۳۸ - خیابان ولی عصر - مقابل پلاک ساختمانی - شماره ۱۰۵/۲ - واحد ۳۰۸
تلفن: ۰۲۱-۸۷۱۴۷۰۴ - فاکس: ۰۲۱-۸۷۱۴۷۰۷ - E.MAIL: fmotlagh@neda.net

کارآمدترین مرکز جهت ارائه:

- نرم افزارهای تصویری آرشیو، دایرکس و پایگانی، گردش مکاتبات، ایجاد بانک اطلاعاتی
- نرم افزارهای تجاری خرید، فروش، انبار، کنترل حسابهای بانکی و مشتریان، حسابداری حقوق و دستمزد، اموال

لیست محصولات

رونکن دایرکس
نامه رسان
پیکر
رونکن آرشیو
انوم
جدول
نقشه
مجموعه
حسابداری
انبار فنی و مصرفی
انبار تولید
پوششخوان
حقوق و دستمزد
اموال

صدها رونکن نه!

فقط یک

رونکن

فرامطلق